

A Facebookon a legtöbben, közel 1,2 millióan a Nosalty.hu-t követték, kb. 900 ezren a 24.hu-t és 800 ezren az NLC.hu-t. A televíziók közül a legnagyobb követőbázisa az ATV-nek van (kb. 550 ezer), amit a TV2 követ kb. 350 ezer fővel. A rádióknál a Rádió 1 jár az élen 720 ezer követővel, a második

legnépszerűbb pedig a Retro Rádió kevesebb mint a felével, 310 ezerrel. A legtöbb rádió a 100 ezer követőt sem éri el – áll az NMHH közleményében.

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.bitport.hu

A tudomány hírei

Megjelent a Lendület Program 2022. évi pályázati felhívása

A Magyar Tudományos Akadémia kiválósági programjának idei kiírásában a korábbi évekhez képest több lényeges változás van. A 2009-ben indult program célja a hazai fiatal kutatóbázis erősítése kiemelkedő fiatal tehetségek és kimagasló teljesítményű kutatók külföldről való hazahívásával, illetve itthon tartásával. Az új pályázati felhívásban a korábbihoz képest változnak a meghirdetett kategóriák, nő az elnyerhető támogatás összege, és módosulnak a pályázatok bírálati szempontjai.

Magyarok és Nobel-díjak – Hargittai István írása

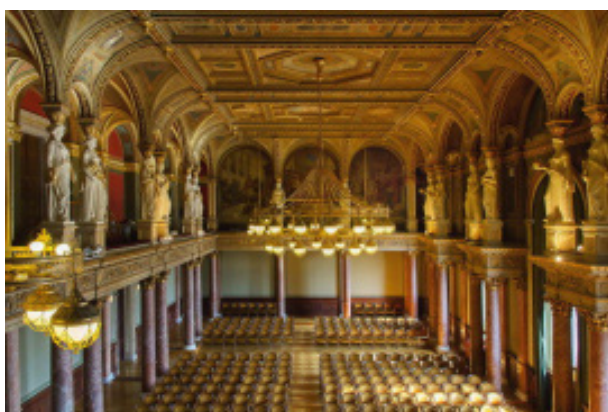
Két magyar nem kapott (megérdemelt) Nobel-díjat. Ehhez hasonló év csak 1994 volt, amikor két magyar kapott (megérdemelt) Nobel-díjat, *Oláh György* kémiait és *Harsányi János* közgazdasági Nobel-emlékdíjat. A két 2021-es nem Nobel-díjas, *Karikó Katalin* és *Hajós Zoltán*, két különböző eset tanulságokkal. Hargittai István akadémikus írása az *Élet és Irodalomban*.

Lendületesek: Fekete Andrea

Fekete Andrea orvos már másfél évtizede kutatja a vese, illetve a tüdő hegesedéssel járó elváltozásait. Munkatársaival felfedezték, hogy egy sejtfelszíni receptor, a szigma-1 aktivitása védőfunkciót tölt be a hegesedés ellenében. Lendület-győztesként Fekete Andrea és kutatócsoportja most a zöld hályog kialakulását igyekezik megakadályozni egy szemcsepp kifejlesztésével, amely ugyancsak a hegesedés megakadályozása révén fejt majd ki a hatását. Kutatási programjuk ismertetésével folytatjuk annak a 15 kutatócsoport-vezetőnek a bemutatását, aki az elkövetkező években az MTA kiválósági programja, a Lendület támogatásával folytathatja tudományos munkáját.

Egy magyar iszlámkutató portréja – kiállítás az MTA Székházban

Február 15-ig látogatható az MTA Székház aulájában a *Goldziher Ignác* akadémikus, orientalista halálának 100. évfordulója alkalmából rendezett tárlat. A kiállítás az MTA Könyvtár és Információs Központ Keleti Gyűjteménye és a Goldziher Intézet együttműködésében jött létre.

Az MTA Fizikai Tudományok Osztályán 2021-ben levelező tagságra ajánlottak bemutatkozó előadásai – videó az osztályülésről

A 2022. évi akadémikusválasztás első lépéseként 2021 szeptemberében az akadémikusok ajánlásokat adtak le az MTA tudományos osztályain. A Fizikai Tudományok Osztályára hat levelező tagi ajánlás érkezett. Az osztály 2021. december 17-én nyílt távjelenléti osztályülést tartott, amelyen meghallgatta a hat ajánlott bemutatkozó szakmai előadását. A széles körben meghirdetett osztályülésről videofelvétel készült, amelyet az MTA YouTube-csatornáján keresztül osztunk meg az érdeklődőkkel.

A COVID-19-járvány gazdasági hatásai – tanulmányok az MTA közgazdaságtudományi folyóiratából

Hogyan alakult a gazdasági növekedés a pandémia alatt és milyen tendencia várható? Milyen hatása van a járványnak a külföldi tőkeáramlásra, illetve a foglalkoztatásra? Egyebek mellett e kérdésekre is válaszolnak azoknak a tanulmányoknak a szerzői, amelyek az Akadémia által megjelentetett Acta Oeconomica különszámában olvashatók.

Az obszervatóriumalapító – Tycho de Brahe élete

Bár saját bevallása szerint is babonás volt, s hitt az asztrológiában, munkássága mégis fontos mérföldkővet jelent a csillagászat tudományának történetében. A dán király támogatásával *Tycho de Brahe* hozta létre az egyik első, meghatározó jelentőségű obszervatóriumot, ő írta le először egy csillag robbanását, a 16. század második felében pedig kora legpontosabb csillagászati megfigyeléseit végezte el és jegyezte föl. *Csaba György Gábor* írása az mta.hu-nak.

Az emberi tevékenység hozzájárulása a jelenkori klímaváltozáshoz

Összeállításunkban *Bozó László*, az MTA Földtudományok Osztálya elnökének felvezetőjét olvashatják *Szarka László* geofizikus, akadémikus véleményével, illetve a Földtudományok Osztálya által erre válaszul megfogalmazott, az Osztály által elfogadott állásfoglalással kapcsolatban. A felvezető után mindkét szöveget teljes terjedelmében közöljük.

A faültetés nem mindig segíti a klímavédelmet – figyeljünk inkább oda az őshonos növényzetre!

Az erdőtelepítés mára a klíma megővésének központi kérdésévé vált, azonban az ökológusok figyelmeztetnek: hiába a jó szándék, a nem kellő körültekintéssel végzett beavatkozás több kárral járhat, mint haszonnal. Török Péter, a Lendület Funkcionális és Restaurációs Ökológiai Kutatócsoport vezetője szerzőtársaival a restaurációs ökológia vezető folyóiratában hívta fel a figyelmet arra, hogy a meggondolatlan fásítás helyett van, hogy többet érünk az őshonos gyepek védelmével.

Hétköznapi berendezések és rendszerek saját klímaváltozásai

Kitörő viharban a hajó fokozódó himbálózása az egyre nagyobb hullámok hatására, a legjobban hallható adó keresése a rádió gombjának tekerésével, az egyenetlen úton gyorsuló teherautó platóján a rakomány csúszkálása vagy a kikapcsolása után egyre lassabban forgó centrifuga tengelyének mozgása meglepő módon hasonlít a klímaváltozáshoz. Az MTA-ELTE Elméleti Fizikai Kutatócsoport közelmúltban megjelent tanulmánya azt írja le, hogy bizonyos esetekben az egyszerű rendszerekben zajló változásokat is lehet és érdemes klímaváltozásnak tekinteni, és csak a klímadinamika eszköztárát használva lehet érdemben megérteni.

Karikó Katalin kapta az idei Bolyai-díjat

Az elismerést Áder János köztársasági elnök adta át az Akadémia Dísztermében rendezett péntek esti ünnepi gálán. A *Bolyai János* matematikusról elnevezett díjjal azokat a magyar állampolgárságú vagy magyar származású személyeket támogatják, akik nemzetközi szinten is kimagasló eredményeket érnek el a tudományok területén.

A hazai nagy tavak legfontosabb problémái – Videón az Akadémia által szervezett konferencia

A Fertő-tó nádasainak szerepéről, a Balaton üledékének vizsgálatáról, a Tisza-tavat terhelő tisztított szennyvíz hatásairól, a Velencei-tó vízpótlásának problémájáról és az Alaptörvény vízzel foglalkozó passzusáról is szó volt azon a rendezvényen, amelyet az MTA Nemzeti Víz tudományi Program

Irányító Testülete tartott az MTA Székházban. Felvételünk az előadásokról elérhető cikkünkben, az MTA YouTube-csatornáján.

Magyar mérnökök keresik az agy kommunikációs „csontvázát”

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem információsrendszer-kutatói első látásra számukra idegen terepre tévedtek, amikor az agyi hálózatokat kezdték vizsgálni. De ha az idegsejtek kapcsolataiból felépülő rendszer mélyére tekintünk, hasonlóságokat fedezhetünk fel egyéb, akár a mérnöki tudományok tárgykörébe tartozó hálózatokkal. A BME kutatói ebből az alapfeltevésekből indultak ki, és olyan agyi hálózatot igyekeztek konstruálni, amely minimális energiabefektetéssel képes üzemelni.

A gyermekek és a COVID-19 – Az MTA Orvosi Tudományok Osztálya hetedik hírlevele

A Magyar Tudományos Akadémia Orvosi Tudományok Osztálya 2020 decemberében *Ádám Veronika* osztályelnök, az MTA rendes tagja kezdeményezésére elindította a COVID-19 betegséggel kapcsolatos hírlevelét. A COVID-hírlevél legújabb száma a gyermekkori koronavírus-fertőzés lefolyását és hosszú távú hatásait, valamint a gyermekek védőoltásával kapcsolatos tudnivalókat állítja a középpontba.

Aki felmérte a Világegyetemet – 100 éve hunyt el Henrietta S. Leavitt

A 19. század vége felé a csillagászok egy – látszólag – megoldhatatlan nehézségbe, a csillagászati távolságok mérésének problémájába ütköztek. De aztán jött egy egyetemet sem végzett, elhivatott nő. Az általa felfedezett periódus-fényesség reláció pedig lehetővé tette a Világegyetem felmérését.

Válogatta: Fonyó Istvánné

Forrás: www.mta.hu